

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V sredo 8. decembra (ranozimna) 1852.

List 98.

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

XXII.

Pobitva Sennacheriba.

Prigromi sem Asirjan ko volk nad ovčnjak,
Ko zlato i ko bager se sveti nja vlak,
I nja kopja bliščé se ko zvezde morjá,
Ko penoci valove k nam sinje katljá.

Ko lepenje goré, ko blišči se polét',
Ona vojna z banderi zvečer je uzrét';
Ko lepenje goré, ko jesen povihri,
Že na jutro raztresena, uvehla leží.

Ker po burji sja Azrael *) krila prostrè,
I duhne v sovražnika mimoveršé;
I spavcev oči ostermé, zamerjó,
I njih serca še utripnejo, i — zastanó!

Odprtih nosnic zdaj tú žrebci lezé,
I skoz nje ponosa njih sóp več ne vré;
Mertvaška njih pena po trati belí,
Ko valovje studena, ki pleska v peči.

I tu jezdcí ležíjo, obličje bledó,
Na čeli svóm roso, na orožji rujó;
I šotori so tihi, zastave samé,
I kopja nedvigana, trombe molcé.

I udove Asurske tarnajo glasno,
I razbiti maliki po tempeljnih so;
I paganov oblast, ki je meč ni poderl,
Je skopnela ko sneg, ko Gospod je pozerl!

Skušnje z živinsko soljo.

C. k. ministerstvo kmetijstva je kmetijski družbi pred 3 dnevi sledeče dopisalo: Po naznanilu c. k. vodstva Gmundskih solnic je nek kmetovavec v Bernau-u skusil, da za kravo koj po teletu je le kamnita sol dobra; živinska (mešana) sol ni dobra, ker krava po nji manj molze. Ravno ta kmetovavec je pa tudi skusil, da ni boljši soli za spitanje mlade in stare govedine kakor je živinska sol, in da je še posebno dobra za spitanje prešičev, ki zadnji čas ne jéjo več radi; ako se jim pa vsaki dan 6 do 8 lotov te soli dá, so za 3 tedne hitreji spitani in njih mast (špéh) je tako dobra in obilna, da na nobeno drugo vižo tako ne.

Ministerstvo želi, da bi se te skušnje razglasile in naj bi kmetovavci mešano živinsko sol poskusili, da se zvé: ali je vse gotovo, kar je omenjeni kmetovavec skusil. Hvala živinske soli za spitanje goved in zlasti prešičev je tako velika, da zasluži, da bi se od več strani poskusila.

Kdor bo kaj poskušal, prosimo, naj kmetijski družbi zvesto naznani, kar bo zvedil.

*) Smertni angelj.

Da žita in detelje pod snegam ne pognijó.

Vsak kmetovavec vé, če zemlja ni merzla, pred ko sneg pade, da posebno žita in detelje pod snegam plesnijo in gnijó, in toliko več, kolikor so v jeseni bolj odrasle in kolikor dalje časa sneg leží.

Kaj pa je vzrok te plesnobe in gnjilobe rastlin pod snegam? kako se da ta nadloga obvarovati?

Gotova resnica je, da brez svetlobe in zraka (ljufta), naj bo scer še tako toplo, nobeno zeliše rasti ne more, in da v nič pride.

Se vrajma včasih pozimi, da gorák veter, gorák dež ali tudi sonce sneg poverh tako stopí, da vés vodén postane. Če na to nanagloma zmerne, kar se večkrat čez noč zgodi, zmerzne sneg poverh in tako terdo ledeno skorjo dobí, da človeka nêse, kar je vsacimu znano. Ta ledena skorja pa zaprè zraku pot v sneg in pod sneg, tedaj tudi do zelenjave in zemlje pod snegam. Če na to, posebno proti spomladi, sopet sonce gorko posije, se ledena skorja ogreje, brez da bi se stopila, pa vendar pripomore, da se bolj rahli sneg pod njo zavoljo sončne gorkote, pa tudi od zemlje, po malim topí. Na to vižo postane med zemljo in snegam nekoliko prazniga prostora, v katerim se izperviga pajčovina, po tem pa plesnoba po rastlinah naredí, in rastline zavoljo pomanjkanja zraka pognijó.

Ti gnjilobi v okom priti, je naj bolje, da se kaj stori, da zamore k rastlinam zrak priti. Pri srednim ali majhnim snegu naj se prepeljejo konji, voli ali krave po tako zmerznenim snegu cele njive: živina naj gré kakih 5 ali 6 čevljev saksebi gor pa doli po njivi. Je pa sneg debel, naj se njiva z drevesam (plugam) preorje in na tako vižo snežena skorja predere, zraku pot do rastlin in zemlje odprè, in tako gnjilobe obvarje.

Tako delajo pametni kmetovavci po družih deželah, in če jih tud mi nasledvamo, se ne bomo v strahu za jesensko sème in delo klaverno deržali, pa tudi ne bo treba skerbeti, kaj bo, ako bi sneg prepočasno kopnil.

Ni treba, da bi to še le poskuševali, ali je dobro ali ne, ker so obilne skušnje že drugod to poterdile. Lotimo se tega, ako bi treba bilo, brez daljniga prevdarjanja, ker ta reč je tako jasna kot beli dan.

J. Pajk.

Od olepšanja vasi.

(Konec.)

4. Je še več reči, v katerih bi se mogli vsi sosesčani združiti, da se kaj opravi za olepšanje selišč. Nekterih hočem tú omeniti, ki so bolj ali manj potrebne. Skozi celo vas naj se nape-